

Управління побутовими відходами в Україні (адміністративно-правовий вимір)

У монографії на основі аналізу чинного законодавства України, законодавства ЄС, законодавства окремих країн – членів ЄС, досягнень вітчизняної та зарубіжної правничої науки, а також практики національних судів та Європейського суду з прав людини здійснюється комплексне наукове дослідження адміністративно-правового виміру управління побутовими відходами в Україні.

Автор здійснив теоретико-правовий аналіз концепції «управління побутовими відходами»; охарактеризував юридичне регулювання управління побутовими відходами в Україні; окреслив коло суб'єктів управління побутовими відходами в Україні; розкрив механізм управління побутовими відходами в Україні; проаналізував питання про управління побутовими відходами у контексті адаптації законодавства України до законодавства ЄС.

Видання розраховано на студентів вищих навчальних закладів юридичного профілю, аспірантів, викладачів, юристів-практиків, державних службовців, суддів та усіх, хто цікавиться досліджуваною проблематикою.

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ І СКОРОЧЕНЬ	5
ПЕРЕДМОВА	6
РОЗДІЛ 1	
ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ КОНЦЕПЦІЇ «УПРАВЛІННЯ ПОБУТОВИМИ ВІДХОДАМИ»	9
1.1 Побутові відходи як об'єкт управління у сучасних умовах розвитку Української держави	9
1.2 Принципи та напрями державної політики у сфері управління побутовими відходами	31
1.3 Правове та організаційне забезпечення урахування державних, муніципальних та приватних інтересів під час управління побутовими відходами	45
РОЗДІЛ 2	
ЮРИДИЧНЕ РЕГУЛЮВАННЯ УПРАВЛІННЯ ПОБУТОВИМИ ВІДХОДАМИ В УКРАЇНІ	61
2.1 Екоресурсне право як юридична основа управління побутовими відходами в Україні: стан та перспективи розвитку	61
2.2 Система екоресурсного права України	76
2.3 Джерела екоресурсного права України	86
РОЗДІЛ 3	
СУБ'ЄКТИ УПРАВЛІННЯ ПОБУТОВИМИ ВІДХОДАМИ В УКРАЇНІ	133
3.1 Органи державної виконавчої влади як суб'єкти управління побутовими відходами в Україні	133
3.2 Органи влади Автономної Республіки Крим у системі суб'єктів управління побутовими відходами	180

- 3.3 Органи місцевого самоврядування як елемент системи суб'єктів управління побутовими відходами . . . 200
- 3.4 Суб'єкти приватного права як суб'єкти управління побутовими відходами 225

РОЗДІЛ 4

МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ПОБУТОВИМИ

ВІДХОДАМИ В УКРАЇНІ 247

- 4.1 Сутність та зміст механізму управління побутовими відходами 247
- 4.2 Підзаконне нормативне та індивідуальне регулювання як елемент механізму управління побутовими відходами 275
- 4.3 Адміністративна відповідальність у механізмі управління побутовими відходами в Україні 296
- 4.4 Акти-дії та інформаційні акти як елемент механізму управління побутовими відходами 325

РОЗДІЛ 5

УПРАВЛІННЯ ПОБУТОВИМИ ВІДХОДАМИ

У КОНТЕКСТІ АДАПТАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ

ДО ЗАКОНОДАВСТВА ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ 349

- 5.1 Вихідні засади адаптації законодавства України до законодавства ЄС у сфері управління побутовими відходами 349
- 5.2 Теоретико-правове забезпечення управління побутовими відходами в Європейському Союзі 369
- 5.3 Основні напрями розвитку теорії та практики управління побутовими відходами у контексті адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу. 388

ПІСЛЯМОВА 405

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 414

ПЕРЕДМОВА

Нормативне регулювання управління побутовими відходами в Україні нині зазнає впливу двох потужних факторів. По-перше, відбувається переосмислення системи адміністративного права України і, як наслідок, її реформування. Цей процес безпосередньо стосується сфери управління побутовими відходами в Україні, оскільки значна частина суспільних відносин, які виникають у цій сфері, регулюються нормами саме адміністративного права як фундаментальної галузі українського національного права. Йдеться про суспільні відносини, які виникають у зв'язку із забезпеченням суб'єктами публічної адміністрації України прав, свобод та законних інтересів у сфері управління побутовими відходами в Україні; суспільні відносини у сфері управління побутовими відходами як публічним майном; суспільні відносини у сфері взаємодії суб'єктів публічної адміністрації України з інституціями громадянського суспільства в процесі управління побутовими відходами в Україні. Такі суспільні відносини не тільки належать до предмета адміністративного права України, а й займають певне місце у його системі.

По-друге, потужним фактором, який впливає на правове регулювання управління побутовими відходами в Україні, є європейська інтеграція України. Однією із об'єктивно необхідних передумов європейської інтеграції нашої країни є адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу. На сьогодні така адаптація проводиться у багатьох сферах, у тому числі і в частині управління відходами та ресурсами, що безпосередньо впливає із положень п. «е» ст. 361 Угоди про асоціацію [402]. У Додатку XXX [78] до цієї Угоди визначено Директиви ЄС, імплементація положень яких у національне законодавство України покликана якісно змінити нормативне регулювання

управління побутовими відходами в Україні, привести таке управління у відповідність до європейських стандартів.

За таких обставин виникає запитання про те, наскільки вказані фактори визначають управління побутовими відходами в Україні? Яким є їх вплив на цю функцію публічної адміністрації України? Відповідь на ці запитання можливо отримати лише через проведення комплексного наукового дослідження адміністративно-правового аспекту управління побутовими відходами в Україні.

При проведенні дослідження нами була використана наукова література наступного спрямування:

По-перше, наукові дослідження адміністративно-правового спрямування, присвячені системі адміністративного права України, публічному управлінню, публічній адміністрації та її суб'єктам, меті й завданням діяльності публічної адміністрації, публічному інтересу, функціям публічної адміністрації. Серед вчених, які досліджували цю тематику, слід назвати: В. Б. Авер'янова, О. М. Бандурку, Ю. П. Битяка, Ю. В. Ващенко, В. В. Галунька, І. П. Голосніченка, І. С. Гриценка, Т. М. Кравцова, Т. О. Коломоєць, В. К. Колпакова, А. Т. Комзюка, Р. С. Мельника, Є. В. Петрова, А. В. Солонар та ін.

По-друге, наукові дослідження, присвячені адміністративно-правовому забезпеченню функції публічної адміністрації з управління побутовими відходами в Україні. У цій частині ми хотіли б відзначити дисертаційні дослідження: Т. Л. Антонової, О. М. Гаврилюка, М. В. Сокіряна та А. О. Оскірко [18, 45, 381, 215].

По-третє, наукові дослідження еколого-правового спрямування, які присвячені дослідженню поводження з відходами, у тому числі з побутовими, в Україні. Серед вчених, які досліджували цю тематику, можна назвати: Г. І. Балюк, Н. О. Максименцеву, Т. О. Третяка, М. В. Федунь, В. О. Юрескул [23, 170, 401, 407, 426].

По-четверте, наукові дослідження, присвячені проблемам адаптації законодавства України до законодавства ЄС. До переліку вчених, які досліджували цю проблематику, ми віднесемо:

Ю. П. Гарячу, С. В. Грищака, М. О. Назаренко, О. В. Прилипчука, О. С. Проневича, К. М. Рудой та ін. [49, 56, 204, 239, 363, 366, 375].

Необхідність подальшого дослідження функції публічної адміністрації України із управління побутовими відходами, на наш погляд, обумовлена тим, що дослідження поводження з побутовими відходами в Україні еколого-правового спрямування обумовлювалися предметом екологічного права, а отже, і не передбачали ґрунтовного дослідження адміністративно-правової складової управління побутовими відходами в Україні.

Останні ж адміністративно-правові дослідження, предметом яких було адміністративно-правове регулювання поводження з відходами в Україні (Т. Л. Антонової, О. М. Гаврилюка, М. В. Сокіряна та А. О. Оскірко) [18, 45, 381, 215], також не можна вважати вичерпними. Це пов'язано із тим, що ці роботи, фактично, намагаються розглядати сферу поводження з відходами, зокрема з побутовими, в Україні із позиції радянської науки адміністративного права, адаптованої до сучасних реалій. Такий підхід не відповідає сучасним вимогам, наприклад щодо: забезпечення прав і свобод людини і громадянина у сфері управління побутовими відходами в Україні; взаємодії держави і громадянського суспільства у сфері управління побутовими відходами в Україні; врахування публічних інтересів під час здійснення функції публічної адміністрації з управління побутовими відходами в Україні; запровадження інституту приватних осіб суб'єктів із делегованими повноваженнями у сфері управління побутовими відходами в Україні та ін.

Зазначені обставини обумовлюють необхідність проведення комплексного наукового дослідження адміністративно-правового аспекту управління побутовими відходами в Україні.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ КОНЦЕПЦІЇ «УПРАВЛІННЯ ПОБУТОВИМИ ВІДХОДАМИ»

1.1 Побутові відходи як об'єкт управління у сучасних умовах розвитку Української держави

Говорячи про побутові відходи, необхідно зазначити, що вони нерозривно пов'язані із суспільством і державою. Адже у результаті свого функціонування будь-яка держава, будь-яке суспільство утворює різні види відходів, і у тому числі й побутові. Отже, побутові відходи є неминучим результатом функціонування суспільства і держави. Водночас чим розвиненіша держава, чим більша чисельність її населення, тим більша кількість відходів утворюється, у тому числі і побутових. Саме тому питання управління побутовими відходами є таким, яке буде існувати доти, доки існує саме людство.

Перед тим, як перейти до аналізу питання про побутові відходи як об'єкт управління у сучасних умовах розвитку Української держави, необхідно зробити декілька попередніх зауважень.

По-перше, тематика, пов'язана із відходами, традиційно для вітчизняної юридичної науки розглядається із еколого-правової позиції. Суспільні відносини, які виникають навколо побутових відходів в Україні, традиційно становлять об'єкт інтересу науки екологічного права [86, с. 16]. У зв'язку із цим окремі автори відносять Закон України «Про відходи» від 05 березня 1998 року № 187/98-ВР [246], який є нормативною основою управління відходами в Україні, і зокрема побутовими відходами, саме до джерел екологічного права України [22, с. 14].

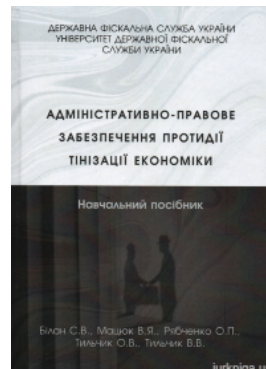
На наш погляд, такий підхід є недоцільним, зважаючи на необхідність розмежування джерел галузі права та джерел галузі законодавства. Очевидно, що ці категорії не є і не можуть бути тотожними. На сьогодні у системі законодавства України існує досить мало прикладів нормативно-правових актів, які можна чітко віднести до джерел лише однієї галузі права. Наприклад, Кримінальний кодекс України від 05 квітня 2001 року № 2341-III [165], який є джерелом виключно кримінального права України. Значна ж кількість нормативно-правових актів містить норми різних галузей права. Зокрема, Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV [414], незважаючи на те, що є базовим кодексом приватного права, містить також публічно-правові норми. Наприклад, ст. 21 «Визнання незаконним правового акта органу державної влади, органу влади Автономної Республіки Крим або органу місцевого самоврядування» [414]. Це наочно показує помилковість позиціонування окремого нормативно-правового акта виключно як джерела однієї галузі права.

Аналогічна ситуація із Законом України «Про відходи», який містить норми більше ніж однієї галузі права, у тому числі й адміністративно-правові. При цьому значна частина норм цього Закону України присвячена регулюванню сукупності функцій публічної адміністрації із управління різними видами відходів в Україні. Якщо говорити про функцію управління побутовими відходами в Україні, то норми адміністративного права, які містяться у Законі України «Про відходи», визначають: перелік суб'єктів національної публічної адміністрації, залучених до управління побутовими відходами; принципи їх функціонування у цій сфері; окреслюють види інструментів їх діяльності у сфері управління побутовими відходами в Україні; порядок їх взаємодії з приватними особами та інститутами громадянського суспільства; порядок управління побутовими відходами як публічним майном тощо. Зважаючи на це, можна зробити висновок про те, що більшість із норм, які містяться у цьому Законі України, є саме адміністративно-правовими і входять до предмета саме адміністративного права України.

Книги, які можуть вас зацікавити



Основи публічного управління та адміністрування



Адміністративно-правове забезпечення протидії тінізації економіки. Навчальний посібник



[Перейти на сайт](#) →